

YTTRANDE

2021-02-07

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.ko@regeringskansliet.se

Tankesmedjan Unga tankar om musik (UTOM) har beretts möjlighet att yttra sig över **Remiss av SOU 2021:77 Från kris till kraft. Återstart för kulturen.**

Unga tankar om musik är det svenska kulturlivets enda tankesmedja och består av 40 medlemmar från hela det svenska musiklivet invalda på 4 års mandat.

UTOM har valt att fokusera på de frågor som främst rör musiklivet. Beslut om denna utrednings förslag påverkar UTOM:s medlemmar högst påtagligt varför noggranna överväganden har gjorts.

Tankesmedjan Unga tankar om musik ställer sig generellt positiva till de omfattande satsningar som utredningen föreslår och anser att utredningen väl speglar situationen som vi har upplevt den under pandemin.

Saknas i utredningen:

Ett område som UTOM saknar i utredningen är hur nivån på gager och viljan att skriva kontrakt har utvecklats, dels under pandemin och dels nu när restriktionerna har lättat. Våra medlemmar ser en oroande utveckling med lägre gager inom många genrer och även en ökad ovilja hos vissa arrangörer att skriva kontrakt. Det gäller både offentliga och privata aktörer.

UTOM:s Yttranden över utredningens förslag:

Trygghetssystemen

UTOM tillstyrker förslag 7.5.2 *informationen om trygghetssystemen* då en genomgripande kompetenshöjning på området är av yttersta vikt. Att trygghetssystemen inte är anpassade efter kulturarbetarens arbetsvillkor blev tydligt under pandemin när merparten av UTOM:s medlemmar inte fick utöva sitt yrke. Reglerna är svårtolkade och det är inte ovanligt att få olika information från olika handläggare på samma myndighet.

Några punkter som UTOM anser vara särskilt viktiga:

- Behov av enklare regler och höjd kompetens hos både utövare och myndighetspersoner.
- För att kunna återgå i arbete måste möjligheten att marknadsföra sin verksamhet finnas under inskrivning i A-kassa. En kulturarbetares marknadsföring är enligt UTOM att likställas med att skicka

arbetsansökningar då möjligheterna till en anställning är mycket små och många försörjer sig på kortare uppdrag och projekt.

- Att arbeta professionellt behöver inte betyda att arbeta på heltid
- Låginkomsttagare bör kunna få 100% av sin lön i bidrag
- Hänsyn måste tas till att oregelbundna inkomster över året är norm för många kulturarbetare.

Hållbart yrkesliv

UTOM tillstyrker utredningens förslag 7.2.1 *Återstartstipendier*, 7.2.4 *Stärk allianserna*, 7.2.5 *Stärk stödet till musikarrangörer*, 7.3.1 *Stärk stödet för den fria kulturen*, 7.3.2 *Stärk stödet för konstnärer* samt 7.3.5 *Långsiktiga stöd*.

Flexibla anställningar kan möjliggöra högre kvalitet i kulturen men leder till att många kulturarbetare lever under otrygga ekonomiska förhållanden. Korta anställningar varvas med fakturerade frilansuppdrag vilket gör det svårt att ta del av samhällets skyddsnet. Även kontakter med myndigheter, banker och långivare är komplicerade.

Långsiktiga stöd är en förutsättning för ett hållbart yrkesliv. UTOM vill se att fler yrkesverksamma, och även fler yrkesgrupper inom musiklivet, får tillgång till Alliansernas anställningar och andra långsiktiga ekonomiska stöd.

UTOM framhåller vikten av Alliansernas anställningar och andra långsiktiga stöd för att:

- kulturarbetare ska få tillgång till banklån (bostad, fordon mm.)
- det främjar ett stabilt liv och möjlighet till familjebildning med goda uppväxtförhållanden för barn till kulturutövare
- det ger tillgång till det sociala skydds nätet. Med en jämnare inkomst minskar till exempel risken för att förlora sin SGI.
- det möjliggör pensionssparande.
- det förebygger psykisk ohälsa genom minskad oro och stress över ekonomin som otrygga anställningar och korta uppdrag ofta medför.

Kulturskolan

UTOM tillstyrker förslag 7.8.1 *Förbättra kulturskolornas möjligheter till långsiktigt utvecklingsarbete* samt 7.8.2 *Utred behov av ytterligare insatser för kulturskolan*.

Det är av yttersta vikt att alla barn har möjlighet att få ta del av och utöva kultur. UTOM ställer sig positiva till att utreda en kulturskolelag som reglerar att en kulturskola ska finnas i alla kommuner för att förhindra nedprioriteringar i kommuner med svag ekonomi.

Dessutom anser UTOM att:

- De tre myndigheterna *Skolverket*, *Skolinspektionen* och *Kulturrådet* borde ges uppdrag att samverka för att säkerställa möjligheten till kulturskola under skoltid. Risken är annars att till exempel elever från socioekonomiskt utsatta områden samt elever på landsbygden stängs ute från kulturskolan.
- Ovan nämnda myndigheter borde ges uppdrag att samverka kring det nationella ansvaret för musikutbildningskedjan.

Lokala arrangörer

UTOM ställer sig positiva till den initiala satsningen 7.2.2 *Förstärkning för utveckling och återstart inom kultursamverkansmodellen*.

Arrangörsledet är helt avgörande för tillgängligheten till kultur i hela landet.

– UTOM anser att kulturskolan skulle kunna få ett utökat uppdrag att vara en professionell resurs för lokala arrangörsföreningar, både administrativt och konstnärligt. Lokala arrangörer behöver större muskler.

Kulturcheck

UTOM ställer sig positiva till 7.2.3 *Kulturcheckar som stimulansstöd* som en signal från staten om vikten av att publiken återvänder till kulturevenemang. Förslaget tar dock en stor andel av budgeten i anspråk, så det är av yttersta vikt att genomförandet får önskad effekt och når alla målgrupper och aktörer.

UTOM framhåller vikten av att förutse eventuella hinder när det gäller det praktiska genomförandet.

- Kravet på mobilt bank-id riskerar att utestänga vissa publikgrupper, tex. funktionsvarierade, äldre och personer utan svenskt bank-id.
- Administrationen för mindre arrangörer kan vara för betungande och dyr.
- Många arrangörer har små ekonomiska marginaler efter pandemin och kan ha svårt att ligga ute med pengar tills de får ersättning från staten.

För Unga tankar om musik:

Ordförande Sanna Gibbs, operasångerska

Anna Berglund, vokalist och kompositör

Fredrik Gustafsson, musikskolechef och dirigent

Max Låke, verksamhetsledare